

СТАНОВИЩЕ

Относно:	<i>дисертационен труд за присъждане на ОНС „доктор“</i>
Докторант:	<i>Диана Дончева</i>
Дисертация:	„Подборът на служители като елемент от стратегическото управление на държавната администрация“
п.н.:	3.3 “Политически науки (Публична администрация)”
Научен р-л:	проф. дпн Годор Танев
Рецензент:	<i>доц. д-р Деница Горчилова</i>
ВУ:	катедра „Публична администрация“, УНСС
п.н.:	3.7 “Администрация и управление”, н.с. “Организация и управление извън сферата на материалното производство (Институции на гражданското общество)“
Основание:	Заповед No. РД 38-493 / 15.10.2020 на Ректора на СУ

1. Обща характеристика на представения дисертационен труд

Разработката на докторант Диана Дончева е с обем от 264 страници, в които се включват стандартните за дисертация елементи – увод, три глави, заключение, библиография и две приложения. Материалът е богато илюстриран с многобройни таблици и фигури.

Актуалността на избраната тема на изследването като че ли е очевидна поради натрупващите се примери за несправяне на представители на държавната администрация във всички нейни нива и подразделения. Въпросът за адекватен подбор и управление на кариерата на държавните служители се обостря както от конкуренцията с частния сектор, така и от загубата на високообразовани хора, които предпочитат да търсят реализация извън страната. Друг елемент на актуалност е избраният компетентностен подход, който се налага не само в публичната сфера, но и като модел за осъществяване на по-тясна връзка между висшето образование и пазара на труда.

Посочените в увода елементи на **изследователския апарат** (обект и предмет, цел и задачи на дисертацията) са ясно формулирани и произтичат едни от други. Броят на поставените задачи е твърде висок поради тяхната голяма детайлизация, но по същество те представят логиката на изграждане на изследването. На тест чрез проведеното емпирично проучване е поставена **работната хипотеза** (стр. 4), а тезата се

проверява чрез нормативни и деск-анализи и произтича от проучените от автора теоретични постановки в областта на стратегическото публично управление.

Прегледът на **библиографията** показва съвместно отношение към наличната научна литература по темата, както и познаване на нормативната и стратегическа рамка. Списъкът с използвана литература е логично подреден и съдържа 198 източника. Актуалността му може да бъде оценена като висока – сред цитираните 136 научни заглавия, 19% (26 източника) са публикувани в последните 5 години. Близо половината от използваните източници са на английски език и преобладаващо издадени през последните 10 години. Включени са и класически разработки по темата на дисертацията. Посочени са 38 нормативни и поднормативни акта, стратегически документи и институционални доклади и анализи, както и 15 онлайн ресурса.

2. Оценка на получените научни и научно-приложни резултати

Цялостният изследователски подход демонстрира яснотата, проявена и при изграждането на изследователския апарат. Възприетият маниер за извеждане на изводи и обобщения след всяка точка в отделните глави, категоричното посочване на използвани от автора дефиниции и тълкувания, както и моделирането на изводите по главните изследователски задачи заслужават адмирации. Стилът на изразяване е научен, точен и много чист.

Резултатите в дисертацията могат да бъдат характеризирани най-вече като **научно-приложни** и произтичат от проведените деск-анализ и авторово проучване. Те могат да бъдат разделени в две групи:

1) Първите произтичат от анализ на данните, набрани чрез **емпиричното изследване** – комбинация от анкетно проучване и дълбочинни интервюта. Те са представени обстойно в трета глава на дисертацията.

2) Втората група резултати е представена в разработените от докторанта **пет модела**, които поетапно представят обобщения на решени задачи и постигнати цели и по този начин служат и за илюстрация на тестването на хипотезата и доказването на тезата.

3. Оценка на научните и научно-приложни приноси

Дисертационното изследване е по-скоро с **практико-приложен характер**. То е насочено към анализ и оценка на фактичката ситуация и предоставяне на решения в различни насоки за преодоляване на констатирани слабости. В автореферата са посочени четири приноса: първите два произтичат от проучването на теоретична

литература, стратегически и нормативни документи. Според мен третият принос не може да бъде разглеждан самостоятелно, той е работен етап (или решена задача) при постигането на четвъртия принос.

Искам специално да отбележа **моделния подход**, възприет за обобщение на извършената научно-изследователска работа във всяка от главите на дисертацията. Разработените пет модела по същество могат да бъдат посочени като реални научно-приложни приноси на автора. Много успешно е обособяването на различните набори от компетентности, очаквани от заемащите позиции в различните нива на държавната администрация (модел 2, стр.90); както и развитието на модела по логиката установени слабости – мерки за преодоляването им (модел 3, стр. 172 и модел 4, стр. 245).

4. Оценка на публикациите по дисертацията

В подкрепа на дисертационното си изследване докторантът представя три доклада, публикувани в периодични издания на СУ „Св. Климент Охридски“. Те са свързани с темата на дисертацията и са представени в периода на обучение в докторантура. С оглед популяризиране на предложенията, съдържащи се в изведените в дисертацията модели, бих препоръчала и тяхното публикуване във възможно най-бързи срокове.

5. Оценка на автореферата

Авторефератът представя достатъчно точно съдържанието, логиката и основните приносни пунктове на дисертационния труд. Той се основава на увода на дисертацията и на изводите от всяка от трите глави. Налице са някои дребни несъответствия (вж. стр. 9 и 13 от автореферата), но те не намаляват качествата на автореферата.

6. Критични бележки, препоръки и въпроси

Основните ми **забележки** към изследването са свързани с проведеното емпирично изследване. В него участват общо 25 респонденти (20 държавни служители и 5 външни експерти). Предвид мащаба на направените изводи и препоръки за промени, базата е твърде малка и непредставителна. Не става ясно от кои структури на администрацията са рекрутирани участниците и доколко техните мнения могат да бъдат генерализирани. Анализът на набраните данни се основава само на едномерни разпределения и трудно може да се говори за статистическа валидност на направените изводи. Би било интересно като приложение да бъде представена по-детайлно

методологията на цялостното емпирично проучване и особено – критериите за подбор на участниците в него.

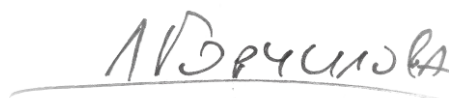
Въпросите, които искам да отправя към докторанта, произтичат от необходимостта да се направи следваща стъпка за оползотворяване на резултатите от изследването. В точка 4 на трета глава са отправени 9 препоръки за усъвършенстване на процесите по управление на човешките ресурси в държавната администрация и за по-адекватно въвеждане на компетентностния подход. С възприетата последователност *предложение – мотиви – очаквани резултати*, авторът ясно отговаря на въпросите *Какво?* и *Защо?* трябва да бъде направено. Липсват отговори на най-сложните въпроси *Как?* и *От кого?* На фона на направения обстоен преглед на всички етапи по модернизиране на Закона за държавния служител и опитите за утвърждаване на Закон за стратегическото планиране, както и констатираната загуба на близо 5 години експертни усилия, се очертава основният въпрос:

Как виждате реализирането в практиката на идеите си? Можете ли да подредите във времева рамка предложенията си? Как се разпределят отговорностите по прилагане на деветте идеи? Бихте ли се ангажирала с лична преценка за вероятността за реализацията им?

7. Заключение

Отправените бележки и препоръки не представляват съществена пречка за успешна публична защита. Становището ми е, че **представеният труд има характер на самостоятелно научно изследване** и препоръчвам на уважаемото научно жури да **присъди ОНС „доктор“ на Диана Дончева** по п.н. 3.3. „Политически науки“, н.с. „Публична администрация“ за дисертационния труд на тема „Подборът на служители като елемент от стратегическото управление на държавната администрация“, разработен под научното ръководство на проф. дпн Тодор Танев.

Автор на становището:

доц. д-р Деница Горчилова

27 ноември 2020 г.

София